नारायणसहायस्याजेयत्वंवक्तुंनारायणमाहात्म्यमेवाह देवदेवइत्यादिना देवानांद्योतकानांसूर्यचंद्राग्निचक्षुर्मनोवाचांज्योतिषांदेवःप्रकाशकः येनसूर्यस्तपतितेजसेद्धः येनचक्षूंषिपश्यंतिइत्यादिश्रुतिभ्यः अ
नंतःत्रिविधपरिच्छेदशून्यःआत्मास्वरूपंयस्यप्रधानंत्रिगुणात्मिकामायापुरुषश्चिद्रूपःतदुभयात्माचिदचिन्मयः अव्यक्तोजगत्कारणरूपोबीजांतर्गतवटतुल्यः अतएवविश्वात्माविश्वएवात्माचेतनांशेन विश्व
मूर्त्तिमान्जडांशेन ॥ ३१ ॥ एवंनारायणस्यजगद्धेतुत्वमुक्त्वातस्यजगत्संहर्तृत्वमाह युगांतेति कालाग्निरूपोनारायणोनिर्दहते ॥३२॥३३॥ विनदिनःगर्जंतः समुत्तिष्ठन्समुदतिष्ठन् उत्तिष्ठंतीत्यर्थः ॥ ३४॥
नाशयामासुःपयोधराइतिप्रपूर्वेणान्वयः अक्षमात्रैःरथाक्षमात्राभिःस्थूलाभिः सामान्येनपुंसकं यद्वाधाराभिरितिधाराशब्दआकारांतःसोमपाशब्दवत्पुल्लिंगः धावमा नाएवरांतिआददतेछेदनीयंवस्त्रितिधा
राः राआदानेस्मात्क्विप् ॥ ३५ ॥ एकार्णवेइति अवांतरप्रलयेस्मिन्पवननाशोक्तिर्निदाघइवतदनुपलंभमात्रपरा ॥ ३६ ॥ चतुर्युगसहस्रप्रमाणंब्रह्मणोदिनंतदंतेआप्लुतासलिलेंतर्हितेत्यर्थः नारायणइत्या

देवदेवोह्यनंतात्माविष्णुःसुरगुरुःप्रभुः॥ प्रधानपुरुषोव्यक्तोविश्वात्माविश्वमूर्तिमान् ॥ ३१ ॥ युगांतकालेसंप्राप्तेकालाग्निर्दहतेजगत्॥ सपर्वतार्णवद्वीपंस
शैलवनकाननं॥३२॥ निर्दहन्नागलोकांश्चपातालतलचारिणः॥ अथांतरिक्षेसुमहन्नानावर्णाःपयोधराः ॥३३॥ घोरस्वराविनदिनस्तडिन्मालावलंबिनः॥
समुत्तिष्ठन्दिशःसर्वाविवर्षंतःसमंततः॥३४॥ ततोग्निंनाशयामासुःसंवर्ताग्निनियामकाः॥ अक्षमात्रैश्चधाराभिस्तिष्ठंत्यापूर्यसर्वशः ॥३५॥ एकार्णवेतदा
तस्मिन्नुपशांतचराचरे॥ नष्टचंद्रार्कपवनेग्रहनक्षत्रवर्जिते ॥ ३६॥ चतुर्युगसहस्रांतेसलिलेनाप्लुतामही॥ ततोनारायणाख्यस्तुसहस्राक्षःसहस्रपात्॥३७॥
सहस्रशीर्षापुरुषःस्वप्नुकामस्त्वतींद्रियः ॥ फटासहस्रविकटंशेषंपर्यंकभाजनं ॥३८॥ सहस्रमिवतिग्मांशुसंघातममितद्युतिं॥ कुंदेंदुहारगोक्षीरमृणालकुमुद
प्रभं॥ ३९॥ तत्रासौभगवान्देवःस्वपन्जलनिधौतदा॥ नैशेनतमसाव्याप्तांस्वांरात्रिंकुरुतेविभुः ॥ ४० ॥ सत्वोद्रेकात्प्रबुद्धस्तुशून्यंलोकमपश्यत ॥ इमंचो
दाहरंत्यत्रश्लोकंनारायणंप्रति ॥ ४१ ॥ आपोनारास्तत्तनवइत्यपांनामशुश्रुम ॥ अयनंतेनचैवास्तेतेननारायणःस्मृतः ॥ ४२ ॥

ख्यानामयस्य यद्वानारायणादेवआख्याप्रथायस्यसहिरण्यगर्भःसूत्रात्माविश्वाभिमानी अतएवसहस्रपादादिमान् ॥ ३७ ॥ स्वप्नुकामःस्वदिनांते फटासहस्रंफणासहस्रं अध्यतिष्ठदितिशेषः ॥ ३८ ॥
अमितद्युतिंअत्यंतंद्योतमानं ॥ ३९ ॥ ४० ॥ सत्वोद्रेकात्तमसोभिभवेसतिसत्वस्याविर्भावात् शून्यंप्राणिसंचारहीनं ॥ ४१ ॥ नारायणपदंनिर्वक्ति आपइति नराज्जातानाराःनृनरयोर्द्वि
श्वेतिगौरादिगणपाठात्प्राप्तोङीषूगणकार्यस्यानित्यत्वान्न तत्तनवःतस्यनारायणस्यैवतनवः यथासौवर्णंकुंडलंसुवर्णमेवएवंनरजाआपोनरएवेत्यर्थः नाराःआपःदेहाद्याकारपरिणताअयनंनिवासस्थानंय
स्य अथवाताभिःसहतत्तादात्म्यंप्राप्यआस्तेइतिवानारायणइति तत्स्रष्टातदेवानुप्राविशदितिआत्मेंद्रियमनोयुक्तंभोक्तेत्याहुर्मनीषिणइतिचश्रुतिः परमात्मनएवस्वस्रष्टदेहेप्रवेशंदेहसंबंधेनभोक्तृत्वंचदर्शयति
तेनचेतनाचेतनंसर्वंजगन्नारायणात्मकमित्युक्तंभवति ॥ ४२ ॥

Digitized by Google